

Ігор ЯКОВЛЄВ, канд. іст. наук,

Національний університет «Одеська політехніка», м. Одеса, Україна, e-mail: igor.yakovlev.1991@gmail.com

СТАВЛЕННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ДО ПИТАННЯ ЕКСТРАКОРПОРАЛЬНОГО ЗАПЛІДНЕННЯ

Анотація. В тезах досліджується проблематика ставлення православної церкви до екстракорпорального запліднення, а також значення даного виду штучного запліднення для сімейних пар, які мають проблеми репродуктивною системою.

Ключові слова: Православна церква, штучне запліднення, екстракорпоральне запліднення.

Штучне запліднення є проблемною темою в християнському світі, більшість представників церкви засуджують цю практику, вважаючи її гріховною. Головна теологічна теза спрямована проти ЕКЗ, полягає в тому, що при штучному заплідненні використовуються тільки деякі з створених ембріонів. Решта нібито знищуються. При цьому кожен з них, знову ж нібито має душу.

Екстракорпоральне запліднення (від лат. extra - зовні і лат. corpus - тіло, скор. ЕКЗ) — це напрямок допоміжних репродуктивних технологій, при цьому запліднення яйцеклітини відбувається поза тіла матері. Процедура ЕКЗ є широко застосовуваною, вона використовується у світовій практиці з 1978 р. За цей час усі можливі ризики ускладнень зведені до мінімуму.

На стику взаємодії релігії та біомедицини постає питання біоетики. Біоетика є наукою інтегративною, що синтезує знання про людину, які вже обґрунтовані в медицині, психології, психіатрії, релігійній антропології, філософській антропології та ін. Моральний аспект є центром біоетики, він пов'язаний з її ставленням до всього живого, до життя як такого. Через це можна говорити про становлення біоетичного світогляду як цілісної системи поглядів на проблему людини. Методологічна значущість проблеми пов'язана з необхідністю переосмислення фундаментальних філософських проблем, які стосуються доментальних філософських проблем, які стосуються визначення атрибутивних характеристик людини [1, с. 134].

Позиція православної церкви може бути висловлена таким чином «Якщо Бог не дає вам можливість мати дітей, а терапевтичні та хірургічні методи лікування безпліддя не допомагають, то варто відмовитися від цього бажання і, наприклад, наважитися усиновити дитину.» Діти - це результат кохання двох людей: чоловіка та жінки. Ніхто, крім них, не може бути втручатися в таку особисту справу. Дитина, зачата неприродним шляхом, перестає бути вже лише плодом сімейної пари. З цього погляду ЕКЗ є неприпустимим, тому що в процес зачаття втручається третя сторона, представлена медичними працівниками. [2]

Виникає ще одна проблема ЕКЗ — проблема ембріонів. Божа заповідь: «Не вбивай». ЕКЗ не дає 100 % гарантії вагітності. І щоб підвищити шанси вдалої вагітності, лікарі вибирають із зародків найбільш сильного і здорового, а решту заморожують і знищують. За ембріонами визнано людське право на життя, тому вбивство такого маленького, нехай ще не до кінця сформованого організму є вбивством. Також треба сказати, що незатребувані ембріони можуть бути використані для наукових або медичних цілей.

У розділі, присвяченій проблемам біоетики винесено питання втручання технологій в процес дітонародження, відразу видно настороженість РПЦ до способів втручання медицини в зачаття, що розвиваються. дитини. Зараз людина насамперед думає не про турботу про потомство, а про свої потреби для самореалізації. Коли виникає бажання мати дітей, але виникають проблеми з репродуктивною системою, лікарі допомагають в рішенні цієї проблеми. Людське життя через втручання таких технологій знецінюється. Тепер дитина в очах віруючих ставати лише черговим продуктом, що виготовлюється «на замовлення». Він перестає бути частиною світу Божого. [2]

Виходячи з Концепції РПЦ можна вирішити, що існує два методи репродуктивних технологій: штучний та екстракорпоральний. Але ці методи співвідносяться як частина і

ціле. ЕКЗ – різновид такого поняття як штучне запліднення, яке відповідно до Концепції, допустиме. ЕКЗ, в свою чергу, грішно, бо сама процедура передбачає зачаття поза тілом матері. Це відбувається за причини того, що в зачатті безпосередньо беруть участь тільки лікарі-ембріологи. Також через неприродне запліднення порушується початковий зв'язок дитини з матір'ю, оскільки він вводиться в її організм пізніше. Можливо, у майбутньому це може позначитися на психіці дитини, він буде відчувати себе неповноцінним людиною.

Отже релігійні проблеми, що виникають при застосуванні методу ЕКЗ, пов'язані з декількома його складовими: отримання статевих клітин, відсутність зв'язку зачаття з природним уявленням про подружню близькість, отримання надмірної кількості ембріонів і маніпуляції з ними (елімінація, редукція, заморожування ембріонів), використання статевих клітин третіх осіб. При цьому, екстракорпоральне запліднення може бути морально виправданим релігією і припустимим методом терапії безпліддя для православного християнина, якщо при цьому не відбувається вбивство ембріонів і не порушується зв'язок подружжя «в єдиній плоті» навіть на рівні статевих клітин.

Нажаль, церква не дійшла до логічного розуміння, що розвиток сучасної біомедицини можна сприймати і з теологічної точки зору, як дар божий, що створений виключно заради покращення життя роду людського. І якщо бог не дав можливості людині природно мати дітей, то він дав лікарям необхідні знання, щоб повернути таку можливість.

Як висновок можемо зазначити, що православна церква не схвалює процедуру екстракорпорального запліднення по ряду причин: втручання сторонніх людей в процес зачаття, вбивство непридатних ембріонів, порушення психіки людини, що з'явився в результаті ЕКО, дитина розглядається як продуктом технічної діяльності. З позиції православної церкви виходить, що справді віруючий людина ні при яких обставинах не може вдатися до такому запліднення. Що в свою чергу знову підтверджує той факт, що церква стоїть на заваді розвитку як медицини так і науково-технічного прогресу в загалом. Та найголовніше, що вона стоїть на заваді повноцінного сімейного життя у тих прихожан, які мають проблеми репродуктивною системою.

Література

1. Шавріна І.В. Біоетика і релігія: теоретико-методологічні проблеми дослідження. Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія. 2016. № 1(23). С. 134–137.
2. Бальжик І.А. Соціальна концепція православної Церкви в Україні. Актуальні проблеми держави і права 36 (2007): 103–107.